

IN DIT NUMMER

10

BERT WAGENDORP

HET UNIEKE VAN HET PROBLEEM-POGAČAR: ER IS HELEMAAL GEEN PROBLEEM-POGAČAR

Een heerschappij die moet worden beschouwd als
een uiting van zeldzame voortreffelijkheid

20

WILLIE VERHEGGHE

DE POGAČAR-CODE

‘Hoe eerlijk is de schepping wanneer iemand
alles en iedereen haast moeiteloos overklast?’

24

FRANK HEINEN

ISAAC VAN DE ZWARTE MOLEN

Het raadsel Del Toro als probleem
voor een grondige analyse

44

BART JUNGMAAN

EN STANNEKE LACHT DE LACH VAN EEN PLEZIERMAKER

De uitbundige viering van Stan Ockers
in Borgerhout

60

BRIGADIER KODAK

COR VOS (1948-2025)

Een enorm archief met vele
vastgelegde momenten

76

SAM OOMEN

EEN ONBEANTWOORDE LIEFDE IN KIGALI

Trainen op hoogte voor het wk in Rwanda, weken-
lang afzien, eenzaam zijn, hitte weerstaan, liters
zweetdruppels op de vloer, en dan....

82

WIEP IDZENG

EVERY PICTURE TELLS A STORY (52)

Edwig Van Hooydock en de Ronde van Vlaanderen van 1989. En waarom hij daarna al op jonge leeftijd stopte

98

ERIK BROUWER

DE TRAGIEK VAN HET PORTUGESE WIELRENNEN

De dood van Joaquim Agostinho, het droevige leven van José Albuquerque, maar ook: de successen van een Russische immigrant

116

NANDO BOERS

BEROEP WIELRENNER DEEL 53: THYMEN ARENSMAN

‘Als ik helemaal nergens aan denk, ben ik op mijn best. Probleem is alleen dat ik te veel nadenk’

132

EN VERDER

TEKENING TILLI: MARLEN REUSSER COLUMN KARSTEN KROON LETTERKNECHT AUTEURS BIOGRAFIEËN

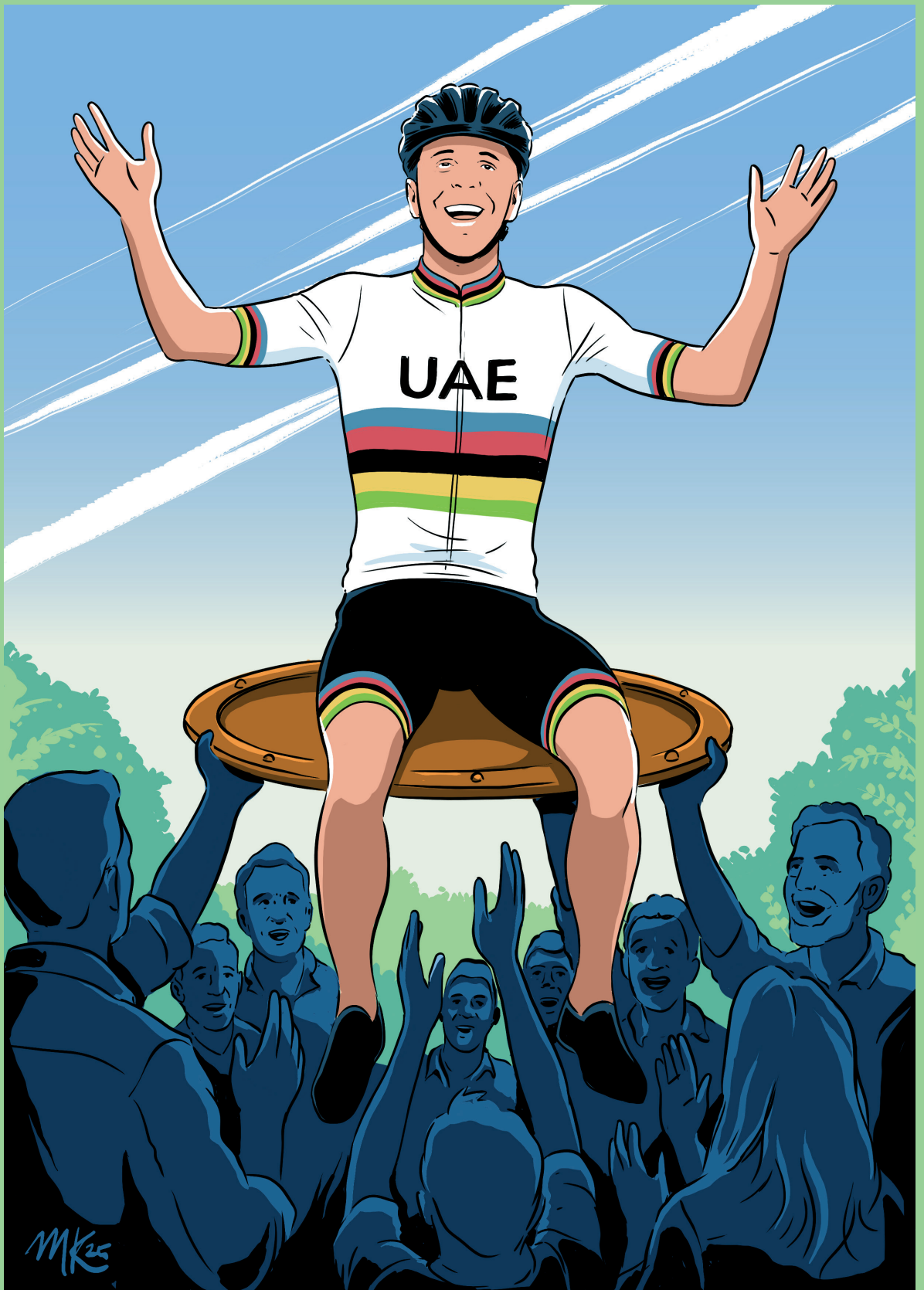
OMSLAGFOTO Thymen Arensman onderweg naar etappewinst in de Tour de France. Foto Presse Sports

OPENINGSBEELD Tadej Pogačar soleert naar weer een zege in Lombardije. Foto Cor Vos

**HET UNIEKE VAN HET
PROBLEEM-POGAČAR:
ER ÍS HELEMAAL GEEN
PROBLEEM-POGAČAR**

– door –

BERT WAGENDORP

Tadej Pogačar wint elke wedstrijd waarop hij zijn zinnen heeft gezet. Dat gaat ten koste van de kijkcijfers: zelfs José De Cauwer begint het koersverloop saai te vinden. Wat staat ons te doen? Dit: hijs Tadej op het zadel, help hem de wereld te veroveren, maak hem je absolute ster. Dan zal blijken dat het probleem-Pogačar een zegen is.

RANK HEINEN presenteerde het afgelopen voorjaar in *De Muur* zijn oplossing voor het probleem-Pogačar. Hij kwam tot vijftien actiepunten waarmee het probleem afdoende kon worden opgelost. Waardoor we althans met het probleem konden leren leven. Of, als het meezat, we het probleem langzaam aan zichzelf ten onder zouden zien gaan.

Het ene voorstel van Heinen was realistischer dan het andere ('We kunnen in no time een fossielvrije wereldeconomie uit de grond stampen' – UAE kapot), enkele voorstellen waren ronduit in tegenspraak met de geest van de sport ('We kunnen negeren dat hij meedoet') en van sommige voorstellen kon je al voorspellen dat ze het tegengestelde van wat ermee werd beoogd teweeg zouden brengen ('We kunnen zijn gulzigheid aanwakkeren').

De voorstellen van Heinen leken trouwens niet erg serieus te worden genomen en werden door de UCI gewoon genegeerd. Intussen ging Pogačar door met het winnen van de ene koers na de andere.

Dat was namelijk het probleem: het ogenschijnlijk steeds grotere gemak waarmee Pogačar de koersen die hij wilde winnen ook inderdaad won en de voorspelbaarheid die daarmee gepaard ging. Het was een opluchting dat Mathieu van der Poel hem tenminste nog de baas was in Milaan-Sanremo en Parijs-Roubaix, en dat Mattias Skjelmose de Amstel Gold Race won (mijn hoop voor de toekomst is derhalve ook nog gericht op Mathias Vacek, Mathias Norsgaard en Mathieu Burgaudéau).

Goed, laten we om te beginnen eerst maar eens de kern van dit verhaal onderuithalen: het probleem-Pogačar bestaat niet. De als ‘probleem’ omschreven kwestie is het gevolg van een ontwikkeling die zich een jaar of zes geleden heeft ingezet, zeg maar toen Pogačar vanuit het niets drie etappes won in de Vuelta en derde werd in het eindklassement, en elke wielervolger verrast opveerde van de bank: ‘Hé, wat is dít?’ Of, nog verraster: ‘Hé, wíé is dat?’

Dit, had je toen kunnen antwoorden – als je tenminste een visionair was geweest – is de geboorte van een probleem waarmee de wielerveereld de komende jaren krijgt af te rekenen: de entree van een exceptioneel talent. Maar, had je er in een lucide moment van voorzienige genialiteit aan kunnen toevoegen, het is ook het begin van de oplossing. Zulke voorspellende gaven zijn zeldzaam, ik heb ze dan ook niet waargenomen, helaas ook niet bij mezelf.

Elk ‘probleem’ kent zijn eigen specifieke ontwikkeling; vaak begint het met iets wat helemaal niet als problematisch wordt ervaren, integendeel. Wat kan eindigen als een probleem begint meestal bij verraste verbazing en volgt dan via verering het pad naar euforische bewondering. Pas daarna volgt de neergang richting probleem en worden bij het publiek de eerste tekenen van verveling zichtbaar; die eindigen onherroepelijk bij het verwijt van saaiheid en de roep om rigoureuze oplossingen en tegenmaatregelen.

Waarna Frank Heinen achter zijn laptop gaat zitten en begint te tikken om daarin te voorzien.

Zo is het precies gegaan met Tadej Pogačar – en in een verbijsterend tempo. Tadej Pogačar werd in 2019 derde in de Vuelta, won in 2020 de Tour de France (stomme verbazing alom), werd met zijn aanvallende en onvoorspelbare manier van koersen de lieveling van het publiek (het bleef voorlopig dragelijk doordat hij ook weleens verloor), maar na zijn derde Tourzege (plus de overwinning in de Giro d’Italia, Luik-Bastenaken-Luik, het wk en de Ronde van Lombardije) voelde je hoe de stemming veranderde.

Het afgelopen seizoen was iedereen er wel zo’n beetje klaar mee. In deze fase van de dominantiecyclus (vierde Tourzege, Ronde van Vlaanderen, LBL, wk, EK, Lombardije) vlogen opeens de verwijten van voorspelbaarheid en saaiheid over de tafel.

Tot iemand, ikzelf in dit geval, de volgende stelling poneerde:

Tadej Pogačar is bezig met zijn dominantie het wielrennen te vermoorden.

Ik houd nu eenmaal van stevige stellingen. Die geven de lezer houvast en maken duidelijk hoe de schrijver erin staat en wat hij in het vervolg zal gaan bewijzen. Kop: ‘Tadej P., sloper van de sport’.

Het is, geef ik onmiddellijk toe, de meest onredelijke en onrechtvaardige beschuldiging ooit tegen een wielrenner geuit. Je kunt Pogačar niet verwijten dat hij de verschillende vereisten waaraan een wielrenner moet voldoen zo tot in perfectie onder de knie heeft dat hij geen tegenstanders meer heeft. Dat is hooguit de tegenstanders te verwijten. Maar die zitten zelf weer vast aan allerlei beperkingen (talent, gekwalificeerde trainers, materiaal – maar talent toch wel in de eerste plaats) en daarbinnen doen ze meer dan hun uiterste best om het Pogačar moeilijk te maken.

Maar ja, Pogačar. Wat doe je eraan? Het enige dat erop zit is amechtige bewondering. De erkenning dat we te maken hebben met een buitenaards fenomeen – en daar is nu eenmaal geen kruut tegen gewassen, je kunt van gewone stervelingen niet verwachten dat ze een alien er even opleggen.

Op dit moment in mijn betoog kom ik al in problemen, terwijl ik nog aan de bewijslast moet beginnen. Ik ben al begonnen de boel goed te praten en van een redelijke en acceptabele verklaring te voorzien.

Ik was niet de enige die wanhopig zocht naar een antwoord op de vraag wat eraan de hand was en vooral wat eraan was te doen. En ook niet de enige die vastliep in de zuigende problematiek. Wielercommentator Stef Clement pleitte voor aanpassing van de parcoursen in het nadeel van Pogačar. Waarmee hij al niet zo ver meer was verwijderd van het voorstel om Pogačar voortaan met een achterstand van tien minuten van start te laten gaan. Het zou overigens ook niet helpen, elke aanpassing zou hij in eigen voordeel ombuigen en die tien minuten zouden hem alleen maar stimuleren de tegenstanders nog dieper te vernederen.

Remco Evenepoels analyse van een gemiddelde Pogačar-overwinning sprak boekdelen: ‘Hij rijdt naar voren, gaat staan en demarreert. Na die explosie gaat hij zitten maar onderhoudt hij toch zo’n moordend tempo dat je er niet eens aan hoeft te denken hem te volgen.’

Evenepoel is een zeer getalenteerde, zeer hard trainende en wetenschappelijk begeleide topwielrenner voor wie zijn nieuwe ploeg acht miljoen euro per jaar overheeft. Als die al zo praat over zijn belangrijkste tegenstander, weet je dat er iets aan de hand is. (Evenepoel kondigde aan dat hij deze winter nog harder zal gaan trainen om Pogačar partij te

kunnen bieden. Maar te vrezen valt dat ook Pogačar niet stil zal blijven zitten).

Het ongenoegen stak het afgelopen seizoen steeds nadrukkelijker de kop op. Bij de VRT kon José De Cauwer na het WK zijn irritatie niet verhullen: 'Het is soms vervelend om naar te kijken,' zei hij over de manier waarop Pogačar had gezegevierd.

Als zelfs De Cauwer, een man die doorgaans elke gereden kilometer vol genot aan zich voorbij ziet trekken, het al vervelend vindt om naar te kijken, wat verwacht je dan van de gewone kijker?

Het is ook vervelend wanneer je voor een WK met negentig procent zekerheid kunt zeggen wie er gaat winnen, wanneer je nu al kunt voorspellen dat Pogačar in 2026 zijn vijfde Tourzege gaat behalen. Het is saai wanneer vaststaat dat Pogačar vertrekt voor zijn vijfde overwinning in de Ronde van Lombardije.

'Het is vervelend om naar te kijken' is een dodelijke analyse. Want waarom fietsen wielrenners? Niet in de eerste plaats om te winnen en ook niet om hun sponsor van publiciteit te voorzien. Profwielrenners fietsen om te worden bekeken, zo simpel is het. Het bekeken worden is de kern van hun vak. Daarom moeten ze ervoor zorgen dat wat ze doen het bekijken waard is. Er is maar marginaal verschil tussen renners en toneelspelers of filmsterren; die kunnen ook wel inpakken als ze niet worden bekeken. Zonder mensen die voor hun lol urenlang op de bank gaan zitten om naar wielrennen te kijken, kan de sport worden opgeheven.

Er is van verschillende kanten al op gewezen dat het probleem-Pogačar helemaal Pogačars probleem niet is. Wat het probleem-Pogačar heet, is feitelijk de wensdroom van elke beginnende wielrenner: met grote overmacht elke wedstrijd winnen. Een wensdroom wordt pas een probleem wanneer de vervulling van de droom de toekomst van de sport in gevaar brengt.

Daar kan het in het geval Pogačar inderdaad even op lijken. Het is zelfs de reden dat ik ooit aan dit stuk ben begonnen. Maar bij nader inzien kan één individu de sport helemaal niet om zeep helpen. Elke wielercarrière, ook de meest succesvolle, is nu eenmaal tijdelijk. Het wielrennen zou pas een probleem hebben wanneer na Pogačar een paar jaar alleenheerschappij van Isaac Del Toro volgt en er vervolgens weer een nieuwe dictator aantreedt die iedereen kansloos laat. Met andere woorden: wanneer de absolute heerschappij van één renner iets struc-

tureels zou zijn, zit er iets fundamenteel fout in de sport.

Daar ziet het voorlopig nog niet naar uit.

De stelling dat Pogačar bezig is het wielrennen te vermoorden is zodoende onzin. Hooguit kan een periode van dominantie een tijdelijke dip in de kijkcijfers veroorzaken, maar dat vergroot de wielershonger als de periode van alleenheerschappij is beëindigd.

We hebben in het wielrennen tijden van immense saaiheid gekend, daarmee vergeleken is de heerschappij van Pogačar één groot avontuur. Mensen die Indurain hebben meegemaakt kun je woedend maken door over de ‘saaie Pogačar’ te beginnen: daarmee ontken je feitelijk hoe zij hebben geleden. Merckx, de GOAT. ‘Die was zo saai, die kon geeneens vallen,’ zei Jan Mulder ooit over Eddy. Lance Armstrong was, ondanks zijn opwindende criminele bestaan naast het wielrennen, ook een tamelijk saaie coureur: in ganzenpas over de Alpen. En moet ik het in dit verband nog over Chris Froome hebben?

Van alle alleenheersers is Tadej Pogačar feitelijk veruit de opwindendste. Hij valt op absurde momenten aan en zwaait altijd even vriendelijk naar de camera op de motor. Pogačar *loves to race*, dat er meestal niemand met hem meeracet, is niet zijn fout.

Voor wie aan wanhoop ten prooi is: over de houdbaarheid van Pogačar hoeven we ons geen zorgen te maken. Die is beperkt. De afgelopen Tour verschenen al de eerste barstjes in het pantser van onaantastbaarheid. Niet dat hij in problemen werd gebracht, maar Pogačar leek er geen zin meer in te hebben.

Elke dominante wielrenner krijgt te maken met tegenslagen. Zo liep Fausto Coppi tegen *la dama bianca* op, kreeg Eddy Merckx een stomp op zijn lever en werd Lance Armstrong uiteindelijk (weliswaar na zijn carrière) gevloerd door een dik rapport en loslippige ploeggenoten.

Dat soort gebeurtenissen zijn net zo onvoorspelbaar als de dominantie zelf, maar één ding weet je zeker: ook het prijsdier zal de confrontatie met zijn noodlot niet een loopbaan lang kunnen ontlopen. In het wielrennen is het ongeluk nu eenmaal in ruime mate aanwezig en het geluk een schaars goed.

Natuurlijk zijn er de stemmen, meestal van oud-renners, die het allemaal geweldig vinden. Dat komt doordat ze nog kijken met de blik van de voormalige kampioen die ziet hoe iemand erin slaagt zijn ultieme dromen met terugwerkende alsnog te realiseren. ‘Voor mij is het een

Van alle alleenheersers is Tadej Pogačar feitelijk veruit de opwindendste

privilege om van elke overwinning van Pogačar te mogen genieten,’ zei Contador in zijn hoedanigheid van analist van Eurosport. ‘Er zijn mensen en kenners die stellen dat het saai geworden is, maar ik geloof dat we aan het kijken zijn naar een renner die de beste in de geschiedenis van de sport aan het worden is.’

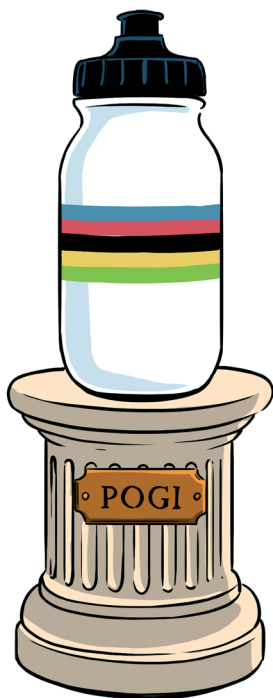
Het laatste redmiddel voor gesprekken tijdens de droogte: is de alleenheerser de GOAT of moet hij in Merckx nog zijn onzichtbare meester erkennen? Het is een eindeloze discussie, wat mooi uitkomt in een tijd waarin er even steeds minder valt te bespreken over het koersverloop.

Maar Contadors lofzang is niet helemaal uit de lucht gegrepen, zoals verderop zal blijken.

Het wielrennen was altijd al een sport die putte uit beperkte bronnen van talent. In de tijd van Merckx waren dat renners uit een land of vijf, wat de kans dat er een rivaal van het niveau van ‘de kannibaal’ zou ontstaan tamelijk klein maakte. Wielrennen is veel internationaler geworden, maar nog altijd zijn er op het hoogste niveau niet meer dan vijfhonderd coureurs actief.

Het is een wonder dat in die minimale poule van talent een uitzonderlijk individu als Tadej Pogačar is komen bovendrijven. En het is het weer wat minder verwonderlijk dat er geen twee Pogačars de neus aan het venster hebben gestoken: daarvoor is het aanbod van talent in de sport domweg te klein. Dat er iemand rondfietst als Jonas Vingegaard, die Pogačar soms tegenspel kan bieden in de Tour de France (en twee keer de Tour won), is al mooi meegenomen. Zo iemand was er in het tijdperk Merckx niet, of je moet Luis Ocaña’s zege in de Tour van 1973 als Vingegaard-moment zien.

In het wielrennen is geen sprake van opeenvolgende generaties dominante coureurs – één keer per twintig jaar een ‘Pogačar’ is al heel wat. Dat is een groot verschil met het veel grotere tennis met zijn voort-

Illustratie Menze Kwint

durende en immense aanbod van talent en de daaruit voortvloeiende concurrentiestrijd. In die sport is het gevecht tussen Nadal en Federer naadloos opgevolgd door de tweestrijd tussen Jannik Sinner en Carlos Alcaraz: de zo gewenste rivaliteit waarnaar momenteel in het wielrennen zo wordt gesmacht.

En dan kom ik bij het punt dat ook mijzelf verraste vanwege de onverwachte wending in mijn betoog: Tadej Pogačar is niet bezig het wielrennen te vermoorden, hij is juist bezig de sport te redden. Dankzij hem heeft het wielrennen aan glamour en prestige gewonnen: hij woont in Monaco, rijdt in een vette Porsche en verdient miljoenen per jaar. Dat is voor zestienjarige jongetjes en meisjes een aantrekkelijk vooruitzicht. Als Tadejs lokroep door hen wordt gehoord, kan de sport daarvan veel profijt trekken.

Pogačar is een vernieuwer van de sport, net zoals Van der Poel dat is. Hij verlegt grenzen. Zoals Boris Becker en John McEnroe rock 'n roll maakten van een beschaafde herensport, zo brengen Poel & Pogi hún sport binnen een paar jaar decennia vooruit en maken haar aantrekkelijk voor avonturiers, provocateurs, hemelbestormers en dromers.

Er zijn in Europa tientallen Pogačars en Van der Poels, alleen zijn die nooit gaan wielrennen, dus is het niemand opgevallen dat ze er zijn. Dankzij Tadej Pogačar en Mathieu van der Poel is de kans dat al die potentiële toppers wel op een racefiets stappen toegenomen. Daarvoor moeten we dan diens enigszins saaie heerschappij maar even accepteren: de concurrentie loopt zich warm.

Tot slot: we hebben bij de oplossing van 'het probleem-Pogačar' een element vergeten. Dat gaat ervan uit dat het probleem-Pogačar de grootste kans is die het wielrennen de laatste honderd jaar heeft gehad. Daar moet de wielerbond krachtig op inspelen: ze moet aan ster-management gaan doen. Pogačar moet door de UCI op het schild worden gehesen, zijn superioriteit moet zorgvuldig worden gemanaged en uitgevent. Hij moet aan de wereld worden getoond als het wonder van de wielersport. Zijn heerschappij moet niet langer als een last worden benaderd waaraan zo snel mogelijk een einde moet komen, maar als een zegen, als een uiting van zeldzame menselijke voortreffelijkheid. In Pogačar, moet de boodschap luiden, zien we wat de mens vermag wanneer hij talent paart aan genialiteit, ijver en opofferingsgezindheid.

Kijkt allen naar onze koersen!

Ooit wordt Pogačar het zelf zat en stelt hij zijn kroon vrijwillig beschikbaar.

ps: In Beroep Wielrenner verderop in dit nummer staat misschien wel dé oplossing voor bovenstaand 'probleem'. Lees Thymen Arensman.